

KVINNORNAS TIDNING

N:o 42. 2:dra årg.

15 Oktober 1922.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Söndag.

Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLÖF. För annons- och ekonomivdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: Vallgatan 27, Göteborg. Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: — 1/2 år Kr. 3:75.
Lösnummer 15 öre.
F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag.
Livet och döden.
Inom egna gränser.
Sexualundervisning i skolorna.
Saligare att giva än att taga...?
Av Louise Bergh.
Sjung.
Teaterspalten.
Att rodna.
Kvinnan och kamratskapet.
Insändarnas spalt.
Till utställningen.
Hjärtats dualism. Av Beatrice Zade.
Vardagskemi.
M. M.

Utlandskrönika i sammandrag.

Orientfrågan går mot sin fredliga lösning, därom synes icke längre tvivel råda. Turkarna få icke blott sitta i orubbat bo i Mindre Asien utan återfå även Öst-Tracien och Konstantinopel med suveränitet däröver. Man tänker ovillkorligen på de triumferande uttalanden, som gjordes för ett par år sedan, att det turkiska väldet i Europa vore för evigt förbi, och, se, nu är det där åter! Så föga vederhäftigt är den politiska profetian.

I Tyskland har den till republikens skydd upprättade riksdomsstolen upptagit Rathenauprocessen till behandling. De båda ynglingar, som av politiska skäl begingo mordet på Rathenau, togo, då de skulle fängslas av polisen, sina egna liv. De som nu sitta på de anklagades bänk äro därför endast dramatiske personer, en har ställt en bil till attentatsmännens förfogande, en annan har lånat dem sin revolver o. s. v. Vad den republikanska skuggfärdslan hoppas finna genom förhören är tydligen de stora namnen, vilka misstänkas stå bakom attentatet. Ludendorff anses redan "betänkligt komprometterad". Han har nämligen brevväxlat med en av de anklagade och titulerat honom "käre". Man har också beskyllt högerkretsarna för ett mordförsök medels förgiftade chokladpraliner mot de anklagade för att tysta dessa farliga vittnen. En mängd liknande förgiftningsfall hava emellertid inträffat ute bland allmänheten — chokladfirman i fråga har som "likör" använt träsprit. Rathenauprocessen torde, så vitt man nu kan döma, komma att lämna ett ganska magert resultat.

I den engelska prässen talar man om nyval till parlamentet. Det konservativa partiet önskar en återgång till de rena politiska linjerna, alltså skilsmässa från de s. k. koalitionsliberalerna, vilka i så fall skulle återförenas med de fristående liberalerna. Den engelska parlamentarismen, som hittills haft att räkna endast med två partier, det konservativa och det liberala, får nu ännu ett, arbetarepartiet, vilket efter sin snabba växt torde bli en maktfaktor att taga hänsyn till.

Danmark har fått en partiell ministerkris som efterdyning till Landmandsbankens fall. Statsmi-

nistern, Neergaard, och handelsministern, Rothe, gävo i somras sitt medgivande till att bankens styrelse utsände en lugnande men falsk kommuniké till allmänheten om bankens ställning. Bakom detta medgivande låg en önskan att förekomma panik och ge banken andrum för att ordna upp affärerna. Kraschen kom emellertid i höst, och den förbittrade allmänna meningen har fordrat att de båda ministrarna skulle träda tillbaka. Venstre, det parti, på vilket regeringen stöder sig, har offrat Rothe, men ej Neergaard. Det tros dock att även denne under trycket av den allmänna meningen snart skall se sig nödsakad att gå. Samtidigt med handelsministrarskiftet har ett par andra av venstrepartiet önskat personomblyten ägt rum inom ministären.

Livet och Döden.

Vår levnad är blandad av sorg och av fröjd,

Som jaga varandra lik havets vågor,

Och spegla vår blick, om den strålar förnöjd

Eller tårar skymma dess livliga lägor.

Så tätt följa jämmer och skämt på varann,*

Att skrattet är väckt, innan tåren man gjutit,

Och så ofta som saknadens rägnedroppe flutit

För dårskapens vinge den lustigt försvann.

Th. Moore.

Livet är inledningen till evighetens bok. Madame N. Lientier.

Livets kapplöpning har blivit ytterst ivrig; de som löpa trampa varandra på hälar, ve honom som stannar att knyta sina skoband.

Th. Carlyle.

Bättre att ha något i krävan, medan man lever, än att stätas med, sedan man är död.

H. C. Andersen.

Livet är en karantän för paradiset.

C. J. Weber.

Alla kraftfulla människor älska livet.

H. Heine.

Att leva det är att utföra ett arbete, som är varaktigt, det är att hopsamla andra ting än fåfängliga minnen, det är att vända hela det nuvarande i det kommande, det är att bereda sig till döden, att på förhand göra denna till en seger, ärorik och odödlig.

A. Vinet.

Hela livstidens öde ankommer ofta på de första intryck, som själen i barndomen erfar.

Gustaf III.

En bok är livet. Inom samma band Finns något gott, med mycket lumpet bland.

Först glada sagor, teckningar ur skolen,

Så en roman, som sluts vid kullerstolen,

Sen hushållräkningar och laga fång

Och tåxor över lyckans markegång, Ett stycke lögn, ur ärans drömbok brutet,

Och spökeshistorier till slutet. En blandad läsning, brokigt potpourri;

O, den som aldrig hade sett där!

Essais Tegnér.

Vi måste alla dö, och ingen kan dö för en annan, utan var och en måste i egen person vara ställd och beredd att kämpa med döden. — Vi kunna väl trösta och uppmäna varandra till tålmod, men kämpa och strida för en annan kunna vi icke, utan måste envar själv från sin skans allena kämpa sin kamp med fienden, med djävul och död.

Luther.

Man dör, när man vill.

Goethe.

Hädanfärden innebär för mig icke den förhoppning, som uppfyller andra; men jag motser den dock utan fruktan och hoppas på det oförtjänta.

Burckhardt.

Utän odödlighetstanken skulle vi icke vara något annat än eländiga daglönare; blott genom den erhåller allt vad vi begynna betydelse och sammanhang.

Curtius.

Jag är fast övertygad om, att landet härnere icke är ett njutningarnas land utan ett arbetets och mödans, och att varje fröjd endast bör fattas såsom en vederkvickelse för vidare ansträngningar. Jag bekymrar mig därför icke om ting, som äro utanför mig, eftertraktar icke att synas, utan att vara, och denna övertygelse tackar jag för den djupa själsro, som jag njuter.

Fichte.

Varje dag är ett litet liv; varje uppvaknande är en liten födelse, varje frisk morgon en liten ungdom, och varje insomnande på aftonen en liten död.

Schopenhauer.

Njuta! Fruktansvärda ord! Vi leva för att utbildas oss.

Storm.

Vi dö alla på vägen. Den som talar om uppnådda mål är en narr.

Fock.

Framåt över gravar!

Goethe.

Inom egna gränser.

Konstutställningen vid jubileumsutställningen i Göteborg 1923 artar sig icke att bliva till någon glädje.

I tvedraktens tecken har den begynt och i besvikelsens skall den sannolikt sluta. Faktum kan ej heller döljas. Det är en kulturskandal som etablerats, en kränkning som ägt rum, när man från en exposition, som avser att inför in- och utland representera svensk konst, utestängt flertalet av den svenska konstens förnämsta representanter. I deras ställe ha med överväldigande majoritet ett 20-tal svenska Grönwaldar mer eller mindre samt ett ännu ej fixerat antal danska, norska och finska konstadepter av samma ultramoderna läggning beretts rum.

Professor Romdahls urval har helt naturligt väckt en storm av förbittring bland vårt lands utstängda konstnärer. Att förbittringen fått en sådan omfattning beror dels av den hemlighetsfullhet som omgivit utskottets val av representanter och dels av omöjligheten att finna en plausibel förklaring till den gjorda utgällningen, sedan den icke blott för Sveriges konstnärer utan i lika hög grad för svensk allmänhet övriga konstnärer på de inbjudna föreläsningar och på de komplet skick. Man finner därav att den retrospektiva konstutställningen — den alltså, som skulle givit en överskådlig bild av vad Sverige äger främst av konstskatter — representeras av tre, säger och skriver tre namn, nämligen Karl Nordström, Carl Wilhelmson och Carl Milles, medan den moderna avdelningen, som avser att giva en uppfattning av nutida konst redan räknar över tjugotill stor del även för svensk allmänhet rätt okända modernister. Under det utskottet alltså på den för vår svenska nationella konst ärorika och representativa avdelningen utmönstrat flertalet av de berömda svenska mästare, som skulle utgjort denna avdelnings glanspunkter och heder, strykes på den moderna avdelningen nästan rubb och stubb av de moderna konstnärerna in i valurnan. Man ursäktar den stränga utgällningen av våra mästare med förklaringen att man velat undvika ett hopplappat helhetsintryck, men när det gäller den moderna konsten, som i sig själv verkar ett enda ofantligt lapptäcke, är det tyst med den synpunkten.

Med ett dylikt urval ligger det ju i öppen dag att det vis å vis denna utställning icke kan bli tal om några som helst för våra nationella konstintressen ledande principer. De synpunkter, som fått avgöra dess öden äro av rent lokal och personlig natur. Den modernist-kult i f. ö. ganska tyranniska former, som länge florerat i rikets andra stad, måste ju en gång bryta ut i ett stort slag. Och för detta slag har nu Göteborgs jubileumsutställning fått tjäna såsom forum.

Sådan utställningen nu formats

Sexualundervisning i skolorna.

Den kommitté, som på sin tid till-sattes av k. m. t. för att verkställa utredning och avgiva förslag angående de åtgärder, som erfordras för att bland allmänheten sprida kunskap om könssjukdomarnas natur och smittofarlighet samt om medel, som stå till buds för att hindra smittans spridande m. m., förordar kraftigt i sitt förslaget till k. m. t. avgivna betänkande bl. a. införandet av sexualundervisning i skolorna. Denna undervisning bör, framhålls det, lämnas på ett öppet och naturligt, men alltid grannliga och för de olika åldersstadierna avpassat sätt. Sakkunnigeförslaget gör gällande, att barnen böra erhålla en förberedande undervisning i ämnet, först i hemmet före skolgångens början och därefter under den första skoltiden. Skolans egentliga sexualundervisning skulle meddelas ungdomen såväl i övergångsåldern (14—15 åringarne) samt i äldre skolans kvarvarande ungdom i 18—19 års åldern. Denna undervisning bör, betonas det, utgå från den i skolan lämnade undervisningen i biologi (läran om livet hos djur och växter) och omfatta dels rent biologiska element, dels sociala och etiska moment genom anknytning till undervisningen i kristendom, samhälls- och psykologi.

Läroverkskollegierna och folkskoleinspektörerna hava nu till skolöverstyrelsen avgivit yttranden över det till dem remitterade betänkandet. Dessa yttranden präglas nästan genomgående av stark tveksamhet med hänsyn till lämpligheten av att upptaga sexualundervisningen på skol-schemat. Man anser visserligen, att den, meddelad av rätt person, kan vara till gagn, men ställer sig skeptisk med hänsyn till möjligheten att anskaffa härför skickade lärarekrafter. Enstämmigt betonas, att på detta område ingen undervisning alls är bättre än en dålig sådan.

saknar den i det närmaste varje berättigande såsom representativ utställning för svensk konst. Ty än så länge åtminstone är svensk konst för oss svenskar det vi lärt oss att älska och förstå såsom ett uttryck för vårt nationella liv. Vi hava funnit detta uttryck levandegjort hos nationens korade stora konstnärer, hos en Carl Larsson, en Richard Bergh, en Prins Eugén, en Bruno Liljefors, en Per Hasselberg, en Anders Zorn, hos en Ivar Arosenius och Olof Sager-Nelson m. fl. — men alla dessa hava icke funnit rum på konstutställningen i Göteborg.

Det är ju möjligt att det kan komma en tid då den högsta konsten ser ut som på Grönwalds tavlor. Men då få de först vara borta, som lärt sig älska konsten för dess skönhets och innehålls skull. Ty så länge de leva vilja de behålla sina gamla gudar kvar. Och under tiden få erfara den bittra sanningen i Strindbergs ord:

"Andarna sova, och det är tungt att leva."

H—t H—n.

Den kyligt betänksamma, halvt om halvt avvissande hållning läroverkskollegierna och folkskoleinspektörerna i allmänhet intaga till detta spörsmål överraskar och väcker förstämning.

Vad gäller saken? Att upplysa ungdomen i en fråga, där bristande eller försvagad kunskap kan betyda fullständig skyddsloshet, att vägleda de unga på ett område där de lämnade åt sig själva och utsatta för ogynnsam påverkan av andra, kunna löpa fara att begå för hela livet ödesdigra misstag. Är detta en oppgift att skjuta ifrån sig för dem, vilka till levnadskall valt ungdomens fostran?

Skall man tyda det märkliga underkännandet av den egna undervisningskompetensen som anspråkslöshet, erkänd ovärdighet, moralisk feghet eller som ett utslag av den ljusskygghet, tillgjordhet, den låga uppfattning som i brokig blandning förekommer på detta område?

Man står i sanning undrande, när det från folkskoleinspektörshäl deklarerats, att den största svårigheten gäller anskaffandet av lämpliga lärarekrafter, som förstå att med tillbörlig grannlagenhet öppenhet och allvar samtala med barnen och ungdomen om hithörande ting, om vilka det hittills icke ens ansetts passande att göra några antydningar.

Det hittills gent emot ungdomen tillämpade förtegenhetssystemet botten i åsikten, att man icke i förtid skall tala med barn om hithörande ämnen, d. v. s. innan det sexuella medvetandet vaknat hos dem och de inom sig själva kunna finna fästepunkter för den meddelade upplysningen. Med d. r. J. Tillgren har uttalat härom: "Alltför ofta har det varit så, att de äldre känt sig förlägna, rädda att i förtid väcka björnen som sover, icke betänkande att en yrsvaken björn är så mycket farligare än en dresserad."

Förtegenhetssystemet skulle kunna vara försvarligt, om barndoms- och ungdomsåren tillbringades i hemmen och fullständig hägnades av dem. Det skulle då kunna förväntas, att naturen själv skulle tala genom att, när tiden vore inne, väcka det sexuella medvetandet hos barnen, och att förtroligheten med särskilt modern därvid skulle föra dem som kunskapsöskande till hennes knä. En och annan mor upplever väl även detta, och de, som så lyckliga varit, kunna vitsorda, huru enkelt och naturligt det hela avlupit. Klara barnaögon och en undrande fråga, en i stora drag given förklaring och kunskapsörsten har varit stillad. Ingen häpnad, ingen rodnad av blygsel på barnakinden, ingen girig nyfikenhet, endast armarna om moderns hals och en kyss. Inga tecken som kunnat tyda på att det lämnade meddelandet givit upphov till i hemlighet fortsatta, för sinnet skadliga spekulationer.

Det är emellertid icke många mödrar som uppleva något liknande. Förhållandena gestalta sig i allmänhet icke så lyckligt. Skolan rycker barnen ur hemmens skyddande mil-

**SKANDINAVISKA
KREDITAKTIEBOLAGET**
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
öfver hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel
högsta gallande ränta

Telegramadress
"Kreditbolaget"

Göteborg
meddelar
Brand- o. Avbrottsförsäkring
samt
**Liv-, Livränte- och Kapital-
försäkring.**
**OBS! Sveas förmånliga
BARNFÖRSÄKRINGAR!**
**INBROTTSFÖRSÄKRA i Sveas
dotterbolag ASTREA.**

(Inf. gen. Göteborg. Tandläkarsällskap.)
Tandläkare Ia Heijde
Vasaplatsen 1. Telefon 15500.
Rådfrågning: Vard. 1/2 2—1/2 3, övriga
tider efter avtal.

jö vid en mycket tidig ålder och pris-
giver dem under det okontrollerade
kamratlivet ofta åt ofördelaktiga in-
flytanden, för vilka hemmen även
med den bästa vilja icke kunna skyd-
da dem.

Låt oss citera vad med. dr. Karo-
lina Widerström haft att säga här-
om! "En lärarinna", skriver hon i
en broschyr, yttrade mycket träffande
vid en diskussion: ämnet (fortplant-
ningsproblemet) förekommer faktiskt
alltid i skolan. Stänga det ute kun-
na vi icke. Vilja vi icke, att det skall
få plats på lektionstimmarna under
lärares ledning och på det sätt
som hon bestämmer — under raster-
na förekommer det med säkerhet un-
der de kamraters ledning, vilkas ka-
rakter och läggning är sådan, att man
minst av allt skulle önska, att just
dessa blevo de tongivande inom klas-
sen." — Detta är, tillägger dr. Wi-
derström, icke en enstaka skolas er-
farenhet utan sådant är omdömet i
allmänhet, från de håll nämligen där
man observerar barnen även mellan
lektionstimmarna.

Förtegenhetssystemet har således
haft en alldeles motsatt verkan mot
den man åsyftat. Man har icke al-
lenast ej lyckats hålla barnen i okun-
ighet, utan man har dessutom ge-
nom sitt sätt att gå tillväga förvärl-
at att barnets hela tanke- och fanta-
sivärld beträffande dessa ting blivit
besudlad."

Den vanliga erfarenheten för för-
äldrar och lärare torde vara, att barn-
en, eljes så vetgiriga och frågvisa,
icke göra några frågor i detta ämne.
Ett säkert tecken att de redan *vet*,
och att de undfått kunskapen på ett
sådant sätt, att de uppfatta den som
något skamligt, något som måste om-
sorgsfullt döljas. Denna kunskap
tränger sig i själva verket på dem
från alla håll. De få den icke blott
genom äldre, mer förfarna kamrater,
de få den i hemmet genom förstulet
avlyssnande av de äldres förtäckta
anspelningar sinsemellan, genom
trångbodheten i de fattiga arbetare-
kvarteren, där vuxna och barn ofta
leva tillsammans i ett enda rum, fa-
miljens medlemmar och ej sällan in-
neboende främlingar, genom tjänare,
i smyg lästa romaner, genom naturen
och djurens liv.

Man kan därför förutsätta, att
kunskap i det föreliggande ämnet fin-
nes hos flertalet barn och ungdomar,

Handdukar Dukar och Servietter

Bästa kvalitéer.
Billigaste priser.

A.-B. Claes Öhléns
VÄVNADSHANDEL,
Kungsgatan 53.

Toalettsilver

Handgjord tillverkning

K. Anderson
Höjstuleterare
Östra Hamng. 41. Göteborg.

ehuru oftast förfulad, förvanskad,
bemängd med fantastiska föreställ-
ningar. Vad sexualundervisningen,
meddelad i skolan, skulle kunna
åstadkomma vore att bringa reda i
begreppen, snygga upp i de ungas
tankevärld, skingra den hemlighets-
fullhet, som så starkt appellerar till
fantasierna. Men det finns även an-
dra uppgifter för denna undervis-
ning än ett biologiskt klarläggande.
Så fritt, så utan band och övervak-
ning av äldre, som ungdomens liv i
våra dagar gestaltar sig, behöver den,
tills förståndet, viljan och självbe-
härskningen nått erforderlig utveck-
ling och styrka för att taga ledning-
en över drifterna, det stöd som
känslolivets höjande förläner. Vad
man har att bibringa de unga är en
idealistisk uppfattning av kärlekslivet,
aktning för människovärdet, både det
egna och andras, ansvaret mot anfö-
ranter, mot namnet, mot framtiden,
mot samhället, mot de liv som sätts
i världen. Även de svåra följderna
av sedligt självsvåld bör ungdomen
göras underkunnig om, de därmed
förknippade vådorna i hygieniskt
hänseende. Frågan har också en
rättslig sida, som de unga böra ha
kunskap om, den genom de senare
årens lagstiftning skärpta vidsträ-
ta försörjningsplikten mot utom-
äktenskapliga barn och, särskilt med
hänsyn till den kvinnliga ungdomen,
de mot den avskaffade prostitutionen
fullt ut svarande stränga bestämmel-
sorna, som den nya lagen, "Lex ve-
neris" innehåller, och vilka på för-
hand helt säkert äro okända för flerta-
let av dem som de drabba. Sam-
hället, som stiftat dessa lagar, har en
ofrånkomlig skyldighet att göra dem
kända för ungdomen i god tid som
en styrkegivande varning.

Det är en fråga av alla största all-
var. Att söka lösa den är skolans upp-
gift. Man kan icke anförtro detta
uppdrag till hemmen. En del av dem
äro vuxna uppgiften och utföra den
kanske också, men flertalet icke.
Någon säkerhet för att all ungdom
genom hemmen skulle få den avsedda
uppläsningen skulle icke finnas. Li-
ka litet skulle detta bliva fallet, om
man som medel valde föreläsning-
verksamhet bland den vuxna ungdomen.
Ingen garanti skulle finnas för
att föredragen besöktes, och man
skulle för övrigt troligen ofta ha
att räkna med ett "försent." Skall ver-
kligen all ungdom nås, måste undervis-
ningen förläggas till skolorna. Nå-
got annat sätt kan icke uttänkas.
Men skolorna synas, som läroverks-
kollegiernas och folkskoleinspektör-
nas uttalanden visa, föga intresserade
av att räcka ungdomen den hjälpan-
de handen.

Skolinspektören är närvarande
vid kristendomslektionen, och lära-
ren brinner av åstundan att klas-
sen skall utmärka sig. Man läser
om profeten Elia som på resa till
Bethel blev ofredad av en skara
näsvisa barnungar, vilka till straff
för den visade vanvördnaden an-
grepos av två björninor, som ru-
sade fram ur ett snår och åto upp
fyrtio två barn.

— Nä, frågar läraren, vad är det
för viktigt vi lära av denna berättelse?

Klassens ljusaste huvud: — Av
denna berättelse lära vi att två
björninor orka äta upp fyrtio två
barn.

Nordiska Handelsbanken

Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.

Egna fonder: Kr. 72,650,000:—

Notariatavdelning.

Förvaltar enskildas och hussors värdehandlingar mot billig avgift.

Saligare att giva än att taga...?

Av Louise Bergh.

I vår moraliska uppfostran ingår
givandet såsom en av de högsta
dygder, som kunna övas mellan
människa och människa. Vi hava
själva lärt oss och lära i vår tur
våra barn att det är en god och
ädel handling att dela med sig till
nåstan. En givmild människa står
alltid såsom en efterföljansvärd fö-
rebild till det goda.

Och likväl kan det allvarligt ifrå-
gasättas om det alltid är nyttigt
att giva. Ja, huruvida man ens har
rättighet att njuta det behag gi-
vandets ger, sedan erfarenheten lärt,
att man därmed ofta fördärvar så-
väl andra som slutligen även sig
själv.

Ingen blir säkrare ens fiende, när
oförmågans dag en gång kommer,
än just den människa, för vilkens
skull man gjort oerhörda uppoff-
ringar. Det finns tusentals fall,
där föräldrar bokstavligen offerat
sig för sina barn, barn för sina för-
äldrar, syskon för sina syskon, vän-
ner för sina vänner och där ett
omåttligt karaktärsfördrag, en bit-
ter fiendskap och en djup grämlöse
blivit följden, när offren icke längre
 varit möjliga.

Vanan att lätt och genom en an-
nans försorg erhålla allt, försvagar
i längden även den ursprungligen
bästa karaktär. Oftast blir utveck-
lingen av ett sådant förhållande,
där någon gränslöst offerar och en
annan gränslöst tar emot, att varm
tacksamhet, det vill säga djup me-
dvetenhet om det oförtjänta i den
rönta godheten, möter givaren en-
dast under en kort första period.
Efter denna tid är tacksamheten
redan mera ljum, man mottar gå-
van med samma jämvikt som en
pension e. d. och när ytterligare
någon tidrymd förflutit uppfattas
dessa från början frivilliga, och
mången gång djupt kännbara eko-
nomiska offer såsom en skyldighet.

Hur mången ogift man eller kvin-
na har ej på det sättet förspillt sin
egen ungdoms alla möjligheter!
Och när kanske så en dag randas
att de själva behöva allt sitt — blir
det då en varm och minnesgod tack-

samhet de få mottaga för alla dessa
gångna år som de varit hårt an-
litade medförsörjare av sina brö-
ders eller systrars familjer? — In-
galunda! Så snart dessa finna klar-
lagt att intet mera är att vänta,
visa de vanligen sin rätta natur.
Och till svårigheten att vid redan
framskridna år få börja sitt liv
med två tomma händer sällar sig
grämlösen över den nattsvarta otack
man fått röna och självföreläse-
serna för att man genom sin egen
blindhet och svaghet bidragit till
att göra dessa människor till hjälp-
lösa vampyrer i st. f. att i rättan
tid lämna dem åt alla levandes ofrån-
komliga uppgift att med egen
kraft söka sig tillräta i livet.

Otaliga dylika exempel statueras
dagligen runt omkring oss och be-
kräfta faran av att giva med allt-
för öppen hand och med alltför lätt-
rört hjärta. Vanligen blir en så-
dan människa byte för beräknande
och lättjefulla naturer, vilka ofta
innerst inne med medlidsam över-
lägsenhet betrakta hennes "dum-
het", vars rena källa de varken för-
stå eller akta för rov att i brytning-
ens stund till botten grumla.

Det gives andra slag av offer än
de ekonomiska, och som äro minst
lika skadliga för individen. Exem-
pelvis när en människa offerar större
anlag, möjligheter och intressen
för mindervärdiga uppgifter för att
därmed på ett eller annat sätt stö-
lja en egoistisk omgivning. Lovan-
de individer, som ensamma och ut-
kastade i världen sannolikt skulle
gått långt på en given bana, för-
sumpa på detta sätt sitt liv. De ha
en black om foten i form av en nå-
gon, som i egoistiska syften hind-
rar varje deras självständiga steg.
Och åren gå — livet går. I un-
domen först de tyvärr icke den
djupa förtvivlan, som i senare år
kan gripa en människa, då hon får
blicken öppen för att de bästa åren
till ingen nytta äro förspillda på
andra, och att det redan är för sent
att börja för egen del. Till ingen
nytta — ty de, för vilka en person
offerat sig på detta sätt, skola vara

LUX
är oöverträffad vid tvätt
av filter och ylleplagg.

Den ulla behagliga mjukheten som finnes i filter, ylle-
koffor, yllestrumpor och alla ylleplagg kan bibehållas om
man tvättar med LUX. Det är så rent att det icke
skadar de mest ömtåliga tyger, och allting kan anförtros åt
LUX utan risk för krympning.
LUX säljes endast i paket.

SUNLIGHT SÄPTVÅL AB. GÖTEBORG.

Köp ingen hatt!

Moderna Filthattar
fr. kr. 6.85.

Moderna Sammetshattar
fr. kr. 14.25.

för än Ni har sett vårt
kolossala urval i de se-
naste nyheter av

**Pannehattar,
Filthattar, Silkina-
och Fjäderhattar**

i alla säsongens nyaste
façons och färger till
enormt billiga priser.

Allt till montering av
hattar föres i kolossalt
urval till extra billiga
priser.

Hattavdelningen **Butterick** Västra Hamngat. 11,
1 tr. upp. Göteborg.

Affärstid kl. 1/2 9 f. m. — 7 e. m.

John A. Gahms
Reseffekt- & Lädervaruaffär.

Torgväskor & Boxar.

Prima kvaliteter.

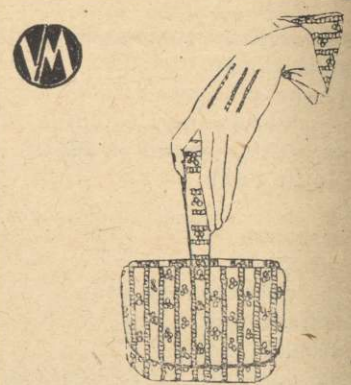
Låga priser.

Korsgatan 12 (hörnet av Kyrkog.) Göteborg

**Kerstin Lindahls
BLOMSTERAFFÄR**

Korsgatan 4, Telefon 8462

Rekommenderas!

**NYHETER
i
ELEGANTA VÄSKOR**
i såväl Siden
som Mocca
Exceptionellt
billigt
1250

HERM MEETHS AB
Vollmers-Meeths

A.-B.
Herkules Skodon

Kungsgatan 45. Tel. 1900.
Rikt urval. Billigaste priser.

För
Wintern

NYINKOMNA
1:ma kvalitéer i rikt urval

DAM-

**Kapp- &
Ulster-tyger**

m. m.
**Kläden,
Eskimå,
Mocka,
Cover-Coats
Kamgarn,
Foule,
Cheviot, m. m.**

Skickliga Dam-skräddare
och sömmerskor anvisas

KÄNT & ERKÄNT!
Goda varor. Reelt bemötande.

AKTIEBOLAGET
THEODOR PETERSSON
KLÄDESMAGASIN
KUNGSTORGET 1 — TEL. 1740. 14898

**Duktyger och
Vita Vävnader**

till fabrikspriser.
ALMEDAHLS FÖRSÄLJNINGSMAGASIN,
Kungsgatan 55.

**Möbler, Möbetyger, Gardiner,
Gångmattor, Flossamattor.**

Allt handgjort, konstnärligt, varaktigt och i förhållande till kvalitet billigt.
KONSTFLITEN, GAMLA HÖGSKOLAN, GÖTEBORG.

Offentliga nöjen.

Stora Teatern

Varje afton kl. 8: Gamla Heidelberg.

Lorensbergsteatern.

Söndag sista gången: Sabinskornas Bortrövande. Måndag den 16 okt. kl. 8 Premia. Hjälden på den gröna ön.

Nya Teatern.

Sista söndagsföreställningen kl. 8: FRÖKEN X. Billighetsmatiné söndag kl. 1.30. BÅRKEN MARGARETA.

LILLA TEATERN.

Varje afton kl. 8 e. m. Halta Lena och vindögda Per. Söndag två förest. kl. 7 o. 9. Söndag kl. 1.30 Matiné: EN PIGÅ BLAND PIGOR.

PALLADIUM Göteborgs största och mest populära filmteater. De förnämsta programmen från världens största film-institut och alltid den mest konstnärligt utförda musik.

JÄRNTORGSBIOGRAFEN Direktion: Palladium, Göteborg. Programmet 16-22 okt. Kl. 7,15, 9,15.

Mörkrets barn. En modern äventyrs- och samhällsskildring i 6 akter av Max Jungk och Julius Urgiss.

Kurs i Hattsömnad. Första kursen fulltecknad. Nya kurser börjar den 15 okt. Dagmar Nordström. Tel. 11578. Arkaden 2 tr.

Det ringer häftigt på doktors telefon: — Det är fru Blomsterblad som talar. Doktorn har ordinerat en flaska medicin för min man. Han skulle ta tre teskedar av den de två första dagarna, men den tredje dagen skulle han, sa doktorn, hoppa över den. Nu har han hoppat i tre kvart — hur länge skall han hålla på att hoppa???

NORDISKA INDUSTRIAB TAPISSERI DETALJ Ö. Hemm. 81. 1 tr. NYA B. Lampkärmar och mater. därtill. GÖTEBORG.

MAKARONIPUDDING MED SKINKA för 6 personer. 200 gr. svenska makaroner, 1 1/2 l. vatten, 1/2 msk. salt, 4 hg. rök skinka. Aggstanning: 2 å 4 ägg, 3 kaffek. mjölk, 1/2 tsk. salt, 1/4 tsk. socker. Till formen: 1/2 mts smör (10 gr.) 2 mts stöta skorpor. Beredning: Makaronerna sköljas, påsättas i kokande, saltat vatten och få koka 15-20 min. De upphållas i durkslag och få väl avrinna. Skinkan skäres i små tärningar, blandas med makaronerna och massan lägges i smord och brödbestrod pajform. Aggen vispas väl med mjölk och kryddorna och aggstanningen hälls över anrättningen i formen. Puddingen gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 45 min. KÖP ENDAST SVENSKA MAKARONER.

HALLBERGS Kungl. Hovjuvelerare. Bästa varor och billigaste priser. Skandinavens största fabrik för Juvel-, Guld-, Silver- och Nysilverarbeten.

Teaterspalten.

Gamla Heidelberg på Stora teatern. Under förberedande av säsongens stora evenemang, Richard Wagners opera Tannhäuser fyller Stora Teatern sitt program med ur rent musikalisk synpunkt lättare gods, vartill väl även får räknas den gamla, gamla Gamla Heidelberg. Med sin romantiska läggning utövar pjäsen dock alltiämt en stark attraktion, i synnerhet på unga människor. I den utsträckning de existera i vår brådmogna tid skola de innerligen hjärtligt vara unnade att med tårar och sympati njuta Käthes och Prins Heinrichs rörande kärlekssaga, sådan den framställes av det vackra skådespelarparet fru Greta Söderberg och hr Tor Weijden. Såsom utmärkte medspelare, vilka i hög grad bidraga till styckets njutbarhet, må nämnas hr Oscar Textorius och hr Knut Holm.

Lilla teatern i Göteborg kunde den 11 oktober fira ett fästligt jubileum, i det att fröken Viran Rydqvist med uppträdandet i sin gamla glansroll som Halta Lena i Fastboms populära folkpjäs Halta Lena och vindögda Per samtidigt kunde förena 25-årsjubileet som skådespelerska. Det är icke för mycket sagt att äran att ha lanserat Halta Lenas oerhört populära roll tillfaller fröken Rydqvist, som med enastående framgång över 700 gånger spelat densamma å Sveriges olika landsortsscener. Stormande bifall och en ymnig blomsterskörd blevo vältaliga bevis på publikens sympati för den jubilerande skådespelerskan.

Gillblads Nyheter Modeller och Mönster Äkta Luvisca- och Viyella- BLUSAR från i dag till extra låga priser.

Att rodna.

"Han rodnar, han kan ännu räddas" är ett uttryck från de gamle, varigenom dessa mätte graden av en ynglings moraliska förärv. Den, som rodnade, kunde ännu räddas, emedan hans samvete alltiämt var vaket. — Sedd ur filosofisk synpunkt är alltså rodnaden ett gott tecken. Men sedd från allmän mänsklig synpunkt bär den lika ofta fällande vittnesbörd mot individen. Den, som rodnar, är skyldig. Ingenting kan dock vara mindre sant. Att rodna är lika individuellt som att vara glad eller tungsint. Somliga människor rodna aldrig, andra däremot på grund av övermått av nerver och fantasi ständigt. En person som är medveten om att han rodnar lätt rodnar oftast av fruktan att han vid det eller det tillfället icke skall kunna låta bli att rodna. Andra rodna varje gång en viss sak kommer på tal. En viss ung dam rodnar sålunda alltid, varje gång ordet smink nämnes. Och ändock har denna unga dam aldrig sminkat sig. På grund av sin vackra hy blev hon emellertid en gång plötsligt tillfrågad, om hon sminkade sig, och den choek, hon därvid erfor, sätter outplänligt inbränd i hennes medvetande. Så snart hon hör ordet smink inskjutes den blixtnabba idéassociationen: man måtte väl icke misstänka mig! — och vid denna tanke icke endast hon rodnar, utan ögonen fyllas även av brännande tårar, en djup osäkerhet griper henne, och hon verkar i högsta grad skyldig. Man skulle kunna anföra otaliga sådana exempel på oskyldigas generande rodnad i olämpliga ögonblick. Och skulle vi döma våra medmänniskor på grund av dylika indicier skulle vi få en vacker samling skyldiga och brottslingar omkring oss. Om man alltså grundligt kan misstaga sig på anledningen till att människor rodna kvarstår dock rodnaden såsom ett tecken till skuld, särskilt hos yngre och barn, för vilkas nerver och fantasi överkänslighet och idéassociation ännu äro obekanta plågor i den mänskliga tillvaron.

Under strecket. I föreliggande nummer införes under rubriken "Hjärtats Dualism" början till en längre artikel av den kända författarinnan fru Beatrice Zade. Artikeln, som behandlar ett f. n. i Tyskland mycket aktuellt spörsmål, vilket även åtskilliga gånger utgjort det lika fängslande som svårslösliga ämnet för några av världslitteraturens främste diktares verk, skall sannolikt såväl genom problemets allmänmänskliga innebörd som skildringens klarhet och nobless i utomordentligt hög grad intressera våra läsare. Mången har säkerligen stått inför en liknande situation i livet och, såsom Goethe funnit, att det endast är i legenden, men ej i verkligheten eller i den dikt, som sant vill spegla denna, en för alla parter fullt harmonisk och tillfredsställande lösning kan finnas. Fru Beatrice Zade är till börden svenska, men sedan mer än ett 10-tal år tillbaka gift med den framstående tyske vetenskapsmannen professor Zade vid universitetet i Leipzig. I sitt nya hemland har fru Zade vid sidan om eget vittert författarskap ägnat grundliga studier åt Tysklands litteratur och framför allt gjort sig bemärkt såsom en fin kännare av Goethes liv och diktning.

Dam- & Herr-Handsakar i Erkänt goda kvaliteter och billigaste priser. JOH. NILSSONS HANDSKFABRIK Etablerad 1886. — Telefon 6990 9 HVITFELDTSPATSEN 9 (Mitt emot Gamla Latinläroverket)

HÖSTEN STUNDAR! Färga Edra urblekta gardiner, draperier och andra plagg med NADCO HEMFÄRGER. Marknadens hittills övertärfade och billigaste hemfärg. Fråga Edér handlande eller tillskrio A.-B. NADCO, GÖTEBORG.

Herrkänger i Lack, Chevreaux, Boxcalv, Svecia. I eleganta facons och utmärkta passformer. Nya A.-B. City Kungsg. 51 Telefon 9179

Hallands- och Delsbodukar uppritas, även å egna tyger. Sv. Hemslojds- & Handarbetsaffären M. BJÖRKANDER. 31 DROTNINGGATAN 31.

Med "Blixt-Blans" erhålles den vackraste och hållbaraste glansen å alla slags blanka metalltyr. Prova och döml

Nu inkommet alla Höstnyheter i Kappor, Dräkter och Pelssaker. Största urval och utsökta kvaliteter i Dräkt- och Ulstertyger. Elegant konfektion och billigaste priser. Victor Swenson & Co 35 Kungsgatan 35

K. Kjellmer. Damskrädderi & Kappmagasin. Carl Johansgatan 9. Tel. 5968. Förstklassigt arbete!

ALLA SLAGS Pälsvaror TVÄTTAS KEMISKT Elegant, Snabbt! Ringströms Kemiska Hämtas och hemskändes. Order Telefon 8992

Rättelse. I föregående nr hade, genom ett beklagligt förbiseende vid ombyrtingen, i notisen om pianisten Ruth Almén såväl en rad bortfallit som även signaturen S. L. under densamma. Sista meningen skall lyda:

Ett paket Rinso och en balja ljumt vatten är allt som behövs för veckans tvätt. Det är onödigt att koka kläderna om man använder Rinso. Genom att lägga kläderna i blöt i en ljum Rinso-lösning över natten och genom att skölja dem väl morgonen därpå bliva de rena och snö vita. Endast de smutsigaste ställena behöva gnuggas lätt mellan händerna. På grund av dess absoluta renhet lockar Rinso av sig själv bokstaveligen ut smutsen utan kokning och utan gnuggning. Det reducerar arbetet till minsta möjliga och sparar bränsle. Rinso SUNLIGHT SÄPTVÅL AKTIEBOLAG, GÖTEBORG

Hjärtats Dualism.

Paralleller ur saga, dikt och verklighet. Av Beatrice Zade.

De moderna kulturfolkens etik vill icke veta av någon "hjärtats dualism". Våra lagar och seder godkänna endast enigfärdigt som samhallets grundsten och "enkärlek" som rättensöre i förhållandet mellan man och kvinna. Föreställningen, att en person skulle kunna dela sin erotiska längtan, sina djupaste tankar och intressen, ja sitt dagliga liv med tvänne väsen av annat kön, måste på nutidsmänniskan verka främmande och fränstötande, och med sitt helhetskrav skulle hon säkerligen i de flesta fall full av avsky tillbakavisa möjligheten att i kärleken eller äktenskapet ha en lika berättigad rival vid sin sida. Våra dagars skönlitteratur visar, att det erotiska problemet numera

huvudsakligen består uti att finna utvägar, när känslorna vandra, icke när de delas, åtminstone i fråga om den kärlek, som ej enbart har med sinnessas åtrå att göra.

Under 1700-talets senare hälft var däremot i de intellektuellt högststående kretsarna frågan om särskilt mannens dubbelkärlek, hans hjärtas förutsättningar och rättighet att samtidigt älska två — kanske flera — kvinnor ett omtyckt tema både i tal och skrift, ett intressant experiment för upplevelsen. Det var "Sturm- und Drang"-perioden, känslomathetens och humanitetens tidevarv. Man var mera böjd för att överskatta, omhulda och visa sina känslor än att bekämpa eller behärska dem. Man kastade gärna en idealistiskt-svärmisk slöja över alla livets förhållanden och ville hellre förklara, förstå, förlåta hjärtats irrfärder än fördöma dem. Särskilt bland de vittra snilena fanns det många, vilka i dikt och verklighet försökte lösa problemet om en mans samtida kärlek — naturligtvis endast äkta kärlek, själens urval — till två kvinnor, icke

på mohammedanskt sätt, utan på etiskt-kristligt, i form av en gemom frånvaron av all svartsjuka, all egoism harmonisk sammanlevnad mellan själar och hjärtan. Åtminstone i Tyskland var för alla sådana försök i mer eller mindre grad sagan om greve von Gleichens bigami symbolisk.

Bland den tyska nationaldiktningens skatter lyser Gleichensagan genom djup mänsklighet och ett skimmer av historisk trovärdighet som en kristallklar juvel. Den försiggår helt och hållet på historisk mark och berättas i korthet sålunda: När kejsar Fredrik II år 1227 företog ett korståg mot mohammedanerna, hade bland andra även lantgreve Ludvig den helige av Thüringen med en utvald skara riddare slutit sig till honom för att i Brindisi inseppa sig och avsegla till Palestina. Före avfärden angreps emellertid lantgreven av en svår sjukdom. Han måste kvarstanna i Europa och lämnade befälet över

sin kämpaskara åt greve Ernst von Gleichen, en tapper och ståtlig man, som hjältemodigt förde svärdet mot de otrogna och i det heliga landet snart framför andra korsriddare blev fiendens förskräckelse.

Men en gång råkade greve Gleichen vid förföljandet av en trupp slagna saracener att avlägsna sig alltför långt från det kejsarliga lägeret. Han överraskades av ett bakhåll och togs till fånga. Under många år måste nu den ädle greven förrätta en slavs simpla göromål och vara utsatt för den grymmaste behandling. Då öppnade sig helt oväntat för honom en utsikt till befrielse. Sultanen sköna dotter Melechsala hade iakttagit den välvuxne ädlingen vid arbetet i slottsträdgården och fattat kärlek till honom. Genom en pålitlig budbärare erbjöd hon sig att bereda honom tillfälle till flykt, om han ville taga henne med sig och lova att äkta henne, sedan hon övergått till kristendomen.

Greve Gleichen bad om betänketid. Då han nu fått uppmärksamheten riktad på den unga prins-

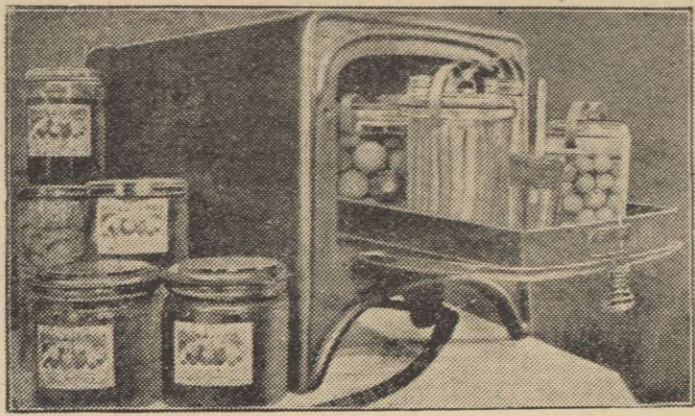
san och ofta hade tillfälle att se henne, råkade snart också hans hjärta i brand. Men han älskade det oaktat även sin hemmavarande maka och kunde icke besluta sig för att överge denna. Det var ett svårt dilemma för en ärans man, och greven fann ingen annan lösning än att försöka få kyrkans medgivande till att ha två hustrur, en tanke, som torde ha väckts hos honom genom föredömet i Orienten. Så antog han slutligen Melechsals anbud, och företaget lyckades över förväntan väl. Tack vare trogna hjälpare och fyllda penningpåsar gick flykten bra. De älskande ankommo till Rom, där påven Gregorius IX, som blivit rörd av prinsessans trohet, efter något betänkande gav dem tillåtelse att ingå äktenskap. Melechsala blev döpt, vigseln förrättades i laga ordning, och färdens fortsattes till Thüringen.

Efter tolv års frånvaro återsåg greve Ernst sin hembygd och sina besittningar. Tre av landets äldsta borgar bära ännu i dag namnet "Die drei Gleichen", väl mest på grund av en viss likhet i läge och

utseende, ty de ha haft mycket olika öden och knappast någon längre tid tillhört samma familj. De äro alla belägna på utsprång från Thüringer Wald, höga, trädbevuxna kullar, vilka i en nästan liksidig triangel brant resa sig över den fruktbara dalen mellan Wandersleben och Arnstadt, sydväst om Erfurt. Fordom voro de präktiga, starkt befästa slott; deras historia är synnerligen innehållsrik, och de spela en stor roll i landets krönika. Numera äro två av dem, Mühlberg och Gleichen, endast sköna, imposanta ruiner, och Wachsenburg, den tredje borgen, är inrättad till ett slags museum. Men turisterna väljer gärna de tre Gleichen-höjderna till mål för en utflykt, ty han lockas av den härliga, vidsträckt utsikt de erbjuda och tjusas av all den saggans och historiens poesi, som ligger utbredd över trakten.

I dalsänkan nedanför slottet Gleichen lära flyktlingarna ha gjort halt, och greven skilde sig från sina följeslagare för att ensam uppsöka hem och maka. Helt visst blandade sig tvekan och ångslan i återseen-

Konservera i GASUGNAR

Gasugnar utlånas **kostnadsfritt** på en månads prov och försäljas på avbetalning till billiga priser.

GASVERKETS UTSTÄLLNING Telefon 1420

Förstklassigt DAMSKRÄDDERI

BESTÄLLNINGAR utföres förstklassigt och på kort tid.
BILLIGASTE PRISER.
Egna tyger mottagas.

ANNA KULLBERG,
14 Östra Larmgatan 14. Tel. 11148

Klok sparsamhet

vet att värdesätta en vara som är både billig och bra.
Endast 40 öre kostar det bästa och effektivaste patmedlet:

Zelos Metallputs.

Ångbageri-A.-B. ROSENLUNDS BRÖD

försäljes i J. A. M. A.-B., Åsen & Jordhammars och Arlas mjölkförsäljningsstokaler. Tel. 6026, 7071.

enda sanna själsliga kärleken, som på grund av sin förmåga att i största möjliga utsträckning vara oegotistisk utgör det högsta tillståndet mellan människa och människa.
Morgenstern.

Insändarnes spalt

Äktenskapet.

Den intressanta samlingen aförismen om "Äktenskapet" i nummer 39 avslutas med en fråga: "Ja, vad är sanning av allt detta motstridiga?"

Jag skulle vilja säga att *allt* är sant — äktenskapet är en företeelse på gott men *också* på ont.

Vi veta från skoltiden, att äktenskapet är instiftat av Gud, men sin *form* har det dock fått av mannen.

Männen hava *velat* äktenskapet. Som ett skydd, ett värn för kvinnorna? Som en manlig uppoffring? Finns någon rättträdig man, som besvarar dessa frågor jakande?

SENASTE NYHETER

i alla sorters finare och enklare
Pålsknapp, Pålskappor, Herrpålsar, Bilpålsar o. Fällar

OBS! Ett större lager **Pålskappor** säljas till ytterst billiga priser.

J. E. HEDSTRAND
Kungl. Hovl.
KUNGSATAN 55 - GÖTEBORG

Kvinnornas Självhjälpskassa Sjuk- och Begravningskassa.

Nya medlemmar vinna inträde. För-säkra Eder mot sjukdom! Anmälningar görs till Ordfr. Anna Larsson, Skans-torget 8. Tel. 18206. Billiga månadsavgifter.

Fru Therese Ekdal's 1:sta kl. Damfrisering

Östra Hamngatan 50 A
Telefon 2107. Etablerad 1914.

Nej, männen söka i äktenskapet liksom eljes överallt i livet *sin egen lycka*. Många finna den. En del finna olyckan.

De lyckliga, de nöjda måste dock hava varit i majoritet, ty eljes skulde äktenskapet som lagligt system för länge sedan hava upphört att existera. Eller har icke lagstiftningen legat utslutande i den manliga handen? Och skulle äktenskapet, om det varit en mot männens lycka och trevnad fientlig institution, kunnat bestå?

Omöjligt! Det skulle lagstiftats bort!

Alltså, männen hava varit över-vägande lyckliga inom äktenskapet. Vi veta icke om detsamma varit förhållandet med kvinnorna, vi kunna endast hoppas det, antaga det som sannolikt.

Den fundersamma.

Till utställningen

Göteborg fiffar nu av alla krafter upp sig till utställningen.

När de tusentals väntade utländska gästerna anlända skola de möta anblicken av en renfjärd, nymål-lad, nydränerad, nyensatt fullkomligheters stad.

Men har man också tänkt på att göra något för att icke alla de många främmande gästerna skola fara vilse i den myckna härligheten? Att det blir en nödvändighet att då utropa hållplatserna från våra spår-vagnar och icke låta dem som nu under ljudlös tystnad passera.

Nu köra de för en publik, som förutsattes känna varje gata och vrå av Göteborg. Men hur går det med denna småstadsförutställning när trafiklederna komma att översvämmas av främlingar? Vi veta av erfarenhet att utlandet laborerar med rätt tilltrasslade begrepp då det gäller Nordens geografi. När enligt dessa begrepp Stockholm stundom får trona såsom huvudstad i landet Köpenhamn eller vice versa, i vilket fullständigt mörker skola då ej de "lokale For-

Bertha Anderson

Korsgatan 15 - Göteborg
- Telefon 5122 -

Vackra färgäta Tvättyger.
Bomullsflaneller, Ylle-Klädningstyger, Gardiner, sol- och tvät äkta. Möbetyger, konst-vävda och tyckta. Borddukar i linne och bomull. Sängtäcken, Tricotvaror, Reformliv, Snörliiv, Strumpor, Yllekof-tor. Broderier. Blekta och oblekta Vånader av bästa fabrikat. Vaddtäcken. Prima Ylle-stickgarner.

S. GRAHM

KÖRSNÄR

14 Haga Kyrkogatan 14
REKOMMENDERAS

A.-B. Nya Bikupan

45 Kungsgatan 45

Specialaffär för finare DAMUNDERKLÄDER

Linne fr. 5:50. Babyutstyrlar: Baby kläder fr. 6 kr. o. Dopkläder fr. 11:50
Serveringsförkläden fr. 4:25 - Serveringsmössor
Näsdukar och Kragar.

hold" vila! Och hur underligt till mods skall ej en utlänning känna sig om han kommit upp i en spår-vagn, som bara går och går, medan de för honom obegripliga plakaten: Dubbel avgift, Västra Begravningsplatsen och Gymska Svenska Varor! dingla i tystnaden framför hans ögon. Är han en nervös man, som skall av vid Järntorget, störtar han vid varje hållplats upp och frågar om detta är Järntorget och får lika många gånger sätta sig igen, och komma tio sådana nervösa utlänningar på samma vagn, vilket spring, vilken förvirring och tänk sedan bara, hur göteborgarna

KOL VED COKES

C. N. ANDERSSON
Tel. 2780, 6972, 10849, Göteborg

Fruar!

Vill Ni glädja Edra män så köp

SPISBRÖD

från
Göteborgs Ångbageri
ty det är främst i sköhet o. smak

Regnkappor, Filtar, Tyger, utsäljes billigt direkt från lager.

S. Ericsons Klädeslager
Järntorget 3, Wilsons hus,
2:dra vån. - Öppet 8-7.

skola titta! Och hur utlandet skall undra? Och hur fnurriigt det skall bli när det först vid Stadsgränsen får veta att Västra Hamngatan ligger inne i staden eller i Mölndal, att utställningsområdet är beläget vid Södra Vägen.
Må vi icke stöta oss med de ärade gästerna genom att något sådant får ske! Alltså hållplatsernas klara och tydliga utropande under utställningen!

Kanske vore det ej ur vägen att vår konduktörskår fick börja öva sig redan nu?
R. P.

Vardagskemi.

Fläckar på vita flanellyger doppas i en lösning av en tesked oxalsyra i en tekopp varmt vatten och gnuggas däri. Sedan fläcken är borta så skölj tyget väl i rent vatten, så att oxal-syran fullständigt försvinner. Får den stanna kvar fräter den på tyget.

Fläckar efter ägg på silverskedar försvinna, om skedarne poleras med sot eller aska och sedan sköljas rena.

Fisklukkt på händerna försvinner, om man tvättar dem på vanligt sätt och därvid ingnider dem med en citronskiva.

Emaljerade vita kärl, som börja gulna i färgen, bliva åter vita, om de gnidas med en blandning av ättika och salt.

Honung bör stå på en mörk för-varingsplats.

Ett säkert medel att fördriva råtor är att lägga litet kamfer i rätt-hälen.

Bläckfläckar kunna borttagas från händerna genom gnidning med en to-matskiva.

Vinfläckar på duktyg borttagas genom att de fläckiga ställena doppas i kokande mjölk.

Medicinsk

Härbehandling jämte rationell huvudmassage och medicinska Ansiktsbehandling, Manicure, Pedicure.

MIA LILJEFORS
Ex. massös

Carl Gustafsgatan 16. Telf. 15420

Värda håret!
om det är sjukt eller friskt och använd
ZIWERTZ' Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kungl. Hovleverantör **Ziwertz' Efr. i Göteborg.**
Lorensbergsgatan 7. Tel. 1098.

**GÖTEBORGS NYA
BEGRAVNINGSBYRÅ**
FLODIN & UHRBOM
Järntorget. Tel. 10212, bost. ankn.

Vår för plågas med dåligt kaffe, då Ni kan få Swalanders kaffe? Butiker: Kungsg. 17, Korsg. 13, Bazar Alliance. Prova redan i dag!

Linoleum
Lägsta dagspriser. Största urval.
Göteborgs Linoleum-Magasin
PETERS, FRANZÉN & Co.
Kungssportsplatsen 2.

BREVLÅDA.

Till våra läsare! Förlåt den avknappade texten! Annonserna hava strömmat in så rikligt, men också så sent att det extra innerblad vi gärna velat lämna icke kunnat medhinnas denna gång. Vi lova gott-görelse!

"Intresserad." Eder förskräckta fråga har roat oss mycket. Nej, det finns ingen fara för att vår tidnings anekdot-specialist skall taga illa vid sig vårt svar till er i förra brevlådan. Hon får aldrig se det! Denna försäkran innebär icke ett meddelande att hon är död. Det är endast så att ingen journalist i världen läser den tidning han eller hon själv arbetar i, sedan den föreligger *färdig*. Den hör till det förflutna, det bakom liggande och journalisten riktar hela sitt intresse mot nästa n:r. Det finns också ett annat skäl, den i varje journalists själ inneboende paniska rädslan för de nervechocker som höra ihop med anträffandet av ett i tidningens insmuget fel, en oriktig uppgift, en "groda", ett svårt korrekturfel o. s. v.

HUMMER & KRÄBBOR.

Hansson & Silverstrand
FISKAFFÄR
Bazargatan 8. - Tel. 9580, 15380

Centralskomagasinet

17 Kungsgatan 17. Telefon 8197.

Herr-, Dam- och Barnskodon

Högsta kvalitet. Lägsta priser.

Arla Mjölk

Distribution på glasflaskor
- Tel. 8578, 3699 -

Morgonstund har guld i mund,

i synnerhet om morgontoaletten alltid göres med **Yvy-tvål**. Yvy-tvålen äger en saltpord, uppriskande egenskap och vid dagligt bruk av Yvy-tvålen krönes uthålligheten med framgång och den lilla hyn bevaras till sena åldern.
Yvy-tvålen säljes i varje affär över hela landet.

Österlin & Ulriksson,
Kem.-tekn. fabrik, Ystad.

dets glädje, när han vandrade upp-för den branta stigen, lät blicken sväva ut över fälten och byarna nedanför, över de andra Gleichens-fästena, Mühlberg och Wachsenburg, bort mot de blåskimrande skogarna i fjärran, vilka alla tillhörde hans egen stam, hans eget fosterland. Självföreläsa och oro för framtiden rasade säkert i hans inre, när de massiva portarna öppnades och trogna tjänare med jubel förde honom till slottets härskarinna. Att Melechsala, turkinnan, dottern av ett folk, som levde i polygami, utan vidare gått in på att dela hans kärlek, var ej så mycket att undra på. Men hur skulle hans tyska gemål upptaga under-rättelsen om tvegifftet? Aratal igenom hade han med henne levat i det lyckligaste äktenskap, och under hans långa frånvaro hade hon ensam förvaltats hans gods. Skulle hon icke nu utan förbarmade visa bort den obehöriga, som ville tränga sig in i deras hem? Ja, skulle hon icke med avsky vända sig ifrån honom själv?
Det berättas, att greve Ernst re-

dan i återseendets första ögonblick avlade sin beklännelse. Och se, alla hans farhågor voro oggrundade! Hans hustru var en from, ädel kvinna, vars hjärta icke kände vare sig maktbegär, självishet eller svart-sjuka, endast en djup, allt förstående och förlåtande kärlek. I sin fröjd över mannens räddning och uppriktiga tacksamhet mot Melechsala förklarade hon sig utan betän-kande beredd att upptaga denna vid sin sida som likställd gemål. Makarna skyndade genast till den väntande turkinnan och förde henne under stora ärebetygelser upp till slottet. Vid sammanträffandet lär den tyska grevinnan strax ha omfamnat nykomlingen på det hjärtligaste och högtidligt ha lovat att framgent dela sin äktenskapliga lycka med henne. Till minne av detta egendomliga möte kallas dal-sänkan framför ruinen Gleichens ännu i dag "Glädjedalen".

Samtidigt mellan riddaren och hans två fruar blev i alla avseenden lyckligt. "Dessa tre personer", säger en historieskrivare, "höll god hus- och landsfred och förde

en lugn, exemplarisk levnad". I synnerhet lovordas Melechsala på grund av sin enkelhet, godhet och välgörenhet. För att underlätta tjä-narnas tunga arbete med att forsla upp vatten till slottet lär hon ha an-lagt den s. k. turkiska landsvägen, vilken från Glädjedalen i vida bägar slingrar sig mot höjden ända fram till ringmurarna. Hon var hjälpsam mot de fattiga och ytterst kärleksfull mot sin makes barn-skara, vilket väl var så mycket mera anmärkningsvärt, som hon icke själv hade lycka att bli mor. Vad särskilt förhållandet mellan de bägge fruarna beträffar, så berättar en av sagans många krönikörer bl. a.: "Den tyska grevinnan älskade och ärade alltid turkinnan som sin käre herres räddarinna, och den andra upptog hyllningen med största ödmjukhet och vänlighet. Aldrig märktes det minsta missförstånd eller någon klagan mellan de två gemälerna, utan bägge höll sin äkta man kär i all enighet. Men emedan turkinnan var mycket vackrare än den andra, så fogade en underbar Guds skickelse, att tyskan

överglänste sin medhustru genom att få många barn, dem hon uppfostrade synnerligen väl."

Det underliga äktenskapet upplöstes först genom döden. Fruarna lära ha avlidit kort efter varandra, och greven överlevde dem ej länge. Alla tre fingo en gemensam grav och ett ståtligt epitafium, vilket alltsedan början av 1800-talet är inmurat på sydvägen i Erfurts domkyrka och anses vara en av de främsta sevärdheterna där. I gravvårdens mitt synes den så trofast älskade riddaren, till höger om honom den tyska gemålen och till vänster turkinnan, vilken på grund av sin furstliga börd smyckats med en krona.

Epitafiet är icke den enda realitet, som plågar anföras såsom bevis för Gleichens-sagens sannings-enliga ursprung. I en av salarna på Wachsenburg hänger en orginal oljemålning, som lär föreställa Melechsala och bär inskriften: "Contrefait der Saracenen, welche der Graff von Gleichen in der Türkei geheiratet". Vidare berättas de thüringska krönikörerna från sex-

tonde och sjuttonde seklen om en matta, i vars åtta fält invävt bildes från greve Ernsts äventyr under korståget och återkomst till hemmet. Den förvarades länge på slottet Gleichen och besiktigades ännu så sent som 1677 av en trovärdig historieskrivare. Och flera andra föremål: ett kors, ett turkiskt skärf, en mässhake, en säng o. s. v. förevisades ända fram till 1800-talet såsom enligt traditionen härstammande från den äktenskapliga trion på Gleichen.

Den strängt vetenskapliga forskningen godkänner intet av dessa bevis för sagans historiska sanning och medger endast, att åtskilliga verkliga upplevelser kunna ligga till grund för den. Men det tyska folket fasthåller med nästan barnslig envishet gentemot alla lärda undersökningar sin tro, att greve Gleichens tvegifte varit ett historiskt faktum, och ser i detsamma ett älskligt undantagsfall, en värdig minnesvård över det germanska kynnets riddertliga trohet, plikt-känsla och självförgåtande kärlek.
(Forts. i nästa n:r.)